

ИНСТИТУТ ЗА БАЛКАНИСТИКА С ЦЕНТЪР ПО ТРАКОЛОГИЯ
ПРИ БАН

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на доцент д-р Николай Димитров Кочанков на
тема

„БЪЛГАРИЯ И СЛОВАКИЯ (1938-1944): ПОЛИТИКА И ДИПЛОМАЦИЯ
В ЕВРОПЕЙСКИЯ ЮГОИЗТОК (ДОКУМЕНТАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ)“

за придобиване на научната степен „Доктор на историческите науки“
по направление 2.2. (История и археология)

Проф. д.ист.н. Светлозар Владимиров Елдъров

Авторът на дисертационния труд Николай Кочанков (28 март 1955, София) е завършил история във Великотърновския университет „Патриарх Евтимий“ през 1980 г. Дългогодишен музеен уредник, от 1989 г. и до сега той е завеждащ музей „България и славянският свят“ – филиал на Националния исторически музей. През 1996 г. придобива образователната и научна степен „доктор“, а през 2009 г. и академичната длъжност „доцент“. Успоредно с професионалното си развитие в музейната сфера, Н. Кочанков развива научно-изследователска и публикационна дейност по проблемите на югоизточна и средна Европа с акцент върху Втората световна война. Автор е на две монографии – *България и Независимата Хърватска държава (1941-1944). Политически и дипломатически отношения, С., 2000*, и *От надежда до покрус. Западна Македония в българската външна политика (1941-1944). С., 2007*, както и на 41 студии и статии по сходна тематика. Той редовно участва в българо-хърватските научни конференции, организирани от Института за балканистика с Център по

тракология в рамките на проект, основан от доц. д-р Румяна Божилова. Самият факт, че Н. Кочанков е въведен и насърчен в балканистичните изследвания от такъв авторитетен учен, чийто 75-годишен юбилей ИБЦТ през 2015 г. с гордост чества, убедително свидетелства за научноизследователските качества на автора на представения за защита дисертационен труд.

В последните десетина години Н. Кочанков насочва своя интерес към проблематиката на Словашката република и българо-словашките отношения в навечерието и по време на Втората световна война, чийто плод е представената дисертация. По тази тема той има 10 студии и статии, публикувани главно в Известията на Националния исторически музей и сборниците на ИБЦТ от българо-хърватските конференции. Затова дисертационният труд на Н. Кочанков, представен за придобиване на научната степен „Доктор на историческите науки“, може да се приеме за сполучлив завършек на продължителна и задълбочена изследователска работа. Формулираната от автора тема е оригинална и достатъчно значима, за да бъде оценявана като голям докторат. Историографският му анализ в предговора дава основание да се съгласим, че отношенията между Царство България и Словашката република в навечерието и по време на Втората световна война досега не са били обект на специално монографично проучване. Информационната база, която авторът пълноценно вгражда в своя научен наратив, включва най-важните фондове на Централния държавен архив, на първо място този на Министерството на външните работи и изповеданията, документи от Политическия архив на Министерството на външните работи на Германия, Словенския народен архив и др., както и над 400 библиографски единици, чиито заглавия разширяват и уплътняват тематичния контекст на дисертацията. Основната цел, поставена от автора, е да проследи и анализира възможно най-пълно различните аспекти на отношенията между България и Словакия. Зад ясната и реалистична формулировка се крият няколко равнища на научен анализ, които авторът следва в тяхната интегрирана цялост. На първо място това са политическите, дипломатическите, военните, стопанските и културните взаимоотношения между двете страни. Авторът обаче отчита, че те се развиват под могъщото въздействие на военнополитическата гравитация на Германия и проектирания от нея „нов европейски ред“, което е друго значимо изследователско поле. Освен това той изследва вътрешнополитическото развитие на Словакия през погледа на българската дипломация, който също има своята своеобразна многоизмерност.

За постигането на научните цели на изследването важна роля изиграва и неговото сполучливо структуриране. Съдържанието е организирано в 6 глави с общо 35 параграфа. На пръв поглед за един относително ограничен хронологически период от 1938 до 1944 г. това създава впечатление за увлечение към фрагментиране, но при вникване в проблемно-тематичната дълбочина на изследването необходимостта от този подход убеждава със своята логика, тъй като достоверно отразява динамиката на историческия процес. С оглед на изследователските цели и съдържанието на дисертационния труд намирам също така за обоснован и релевантен възприетият от автора методологически подход да отдава приоритет на документалната плътност и фактологичната конкретика при експонирането и анализирането на българо-словашките отношения и мястото и ролята на двете страни в Югоизточна Европа, заради което още в заглавието той заявява, че става въпрос именно за „документално изследване“.

Фактологично наситен, но също така аналитичен и концептуален, дисертационният труд оправдава своето предназначение. Чрез него, както изобщо и с цялостната си научно-изследователска и публикационна дейност авторът убедително показва, че напълно владее научния инструментариум, умело го прилага при решаването на поставените задачи и неотклонно следва своите изследователски цели. Като цяло в изследването, но най-синтезирано в заключението той е направил редица изводи, заключения и обобщения, които представляват важни приноси не само за конкретната тема, но и за балканистичната наука изобщо, като с тях обогатява и задълбочава познанието ни за историческите процеси и явления в този регион в навечерието и по време на Втората световна война. В този смисъл списъкът с научните приноси на автора, приложен в автореферата, който ги ограничава до осем, може да се приеме като обективна и справедлива самооценка.

Авторефератът точно отразява съдържанието на дисертационния труд и главните идеи и основните изводи на автора. За списъка с публикациите по темата на дисертацията, за който вече споменах, че съдържа 10 заглавия на студии и статии в авторитетни научни издания у нас, тук ще добавя само, доколкото повечето от тях съм чел, че те убедително свидетелстват за изследователското постоянство и творческата целеустременост на автора, който отдавна, методично и последователно е работил по дисертационния труд, като същевременно е представял на вниманието на научната критика постигнатите резултати. Затова и моята препоръка към него е да направи

достояние на научната общност и дисертационния си труд, като го публикува под формата на монография.

В заключение към моето становище подчертавам, че дисертационният труд на тема „България и Словакия (1938-1944): Политика и дипломация в Европейския югоизток (Документално изследване)“ успешно решава поставените научни задачи и цели и съдържа значими и оригинални приноси за балканистиката, които следва да бъдат оценени по достойнство. Затова ще гласувам с „ДА“ и ще предложа на уважаемите членове на Научното жури също да гласуват положително за присъждане на научната степен „Доктор на историческите науки“ по научното направление 2.2. (История и археология) на доцент Николай Димитров Кочанков.

София, 15 септември 2015 г.

Професор д.ист.н. Светлозар Елдъров